

KOHTUTÄITURITE JA PANKROTIALDURITE KODA

Kai Härmand
Asekantsler
Justiitsministeerium
info@just.ee

8.11.2018 nr 3-1/20

Seisukohad ühinguõigus revisjoni analüüsidokumendi kohta

Lugupeetav Kai Härmand

Täname Teid ühinguõiguse revisjoni analüüs-kontseptsiooni arvamuste ja seisukohtade avaldamiseks esitamise eest. Olles tutvunud eelnimetatud dokumendiga märgime järgmist.

Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja kutsekogu juhatus on nõus:

1. Ühinguõigust reguleerivate seaduste süsteemi muuta ega ümberkoodifitseerida ei ole vaja. Samuti oleme nõus, et juriidilise isiku (õigusvõime) lõpp ei tohi olla seotud mitte pelgalt tema registrist kustutamisega, vaid lisaks oleks eelduseks vara puudumine. Ka kohtumenetluse lõppemist ei peaks olema võimalik saavutada registrist kustutamise esilekutsumisega, vaid kohtumenetlus peaks registrist kustutamise välistama. Vabatahtliku likvideerimise korral tuleks tuua kohtumenetluste puudumine registrist kustutamise eelduseks, mida registripidaja saaks ka ise kontrollida ning tuleks ette näha registripidaja vastav kontrollkohustus. Muuta tuleks ka PankrS § 29 lg 8, et raugemise korral ühingu likvideerimise tähtjast mittekinnipidamine ei tooks endaga automaatselt kaasa ühingu registrist kustutamist.
2. Reegli kehtestamisega, et olukorras, kus ühingule ja tema juhatuse liikmetele ei õnnestu menetlusdokumente kätte toimetada, on kontaktisikutel mingi standardiseeritud e-posti või ühingu enda poolt teada antud aadress, kuhu saatmisega loetakse dokumendid kättetoimetatuks. See reegel lihtsustaks oluliselt dokumentide kättetoimetamist ühingutele pankrotimenetluste läbiviimisel. Sellisel juhul ei oleks vaja ka registreeringu peatamise meetet dokumentide vastuvõtmisele motiveerimiseks täiendavalt arutada.
3. Osade heauskset omandamist võimaldava regulatsiooni kehtestamisega ka EVR-s registreerimata osade suhtes. Osade heauskse omandamise aluseks peaks olema usaldusväärne s.t kontrollitud andmetega nimekiri osahingude osanikest ning neile kuuluvatest osadest. Senise juhatuse poolt peetava nimekirja asemel, mille andmed sisaldasid avalikku usaldust mitteomava informatsioonina ka äriregistris, tuleks minna üle osanike nimekirja pidamisele notarite poolt notariaalse registri vormis,

Registrikood: 74002523

mille andmed kajastataks äriregistris ning millel oleks ka kolmandate isikute suhtes avalik usaldatavus.

4. Isikute ringi laiendamist, kellele kättetoimetamisega saaks lugeda dokumendid ühingu kättetoimetatuks olukorras, kus juhatuse liikmetele ei õnnestu dokumente kätte toimetada. Selliste isikutena võiksid kõne alla tulla eelkõige ühingu enamusosanik või –aktsionär. Seega tuleks nende isikute kontaktandmed ka registrisse kanda.

Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja kutsekogu juhatus ei nõustu:

1. Saneerimise ja võlgade ümberkujundamise menetlusega seotud andmete avalikustamisega registrivälise teabe avaldamise vormis. Saneerimine on suunatud ettevõtte majanduslike raskuste ületamisele, tema likviidsuse taastamisele, kasumlikkuse parandamisele ja jätkusuutliku majandamise tagamisele. Võlgade ümberkujundamise eesmärk on makseraskustes füüsilisele isikule (võlgnikule) tema võlgade ümberkujundamise võimaldamine, et ületada makseraskusi ja vältida pankrotimenetlust. Andmete avalikustamine võib takistada või raskendada antud eesmärkide saavutamist. Kohustustest vabastamise korral võiks andmete avalikustamisega nõustuda, sest see menetlus järgneb pankrotimenetlusele.
2. Pankrotis olevad füüsilised isikud ja FIE-d peaksid olema registreeritud äriregistri juures. Üks ühtne register võimaldab huvitatud isikutele lihtsama juurdepääsu vajalikele andmetele, sealjuures FIE-de kohta tehtud pankrotiotsuste andmetele.
3. Vaatamata sellele, et mitmes Euroopa riigis ei ole miinimumkapitali nõuet osäühingul kunagi olnudki või on see nõue praeguseks tühistatud, tuleks Eestis senise praktikaga siiski jätkata eelkõige võlausaldajate kaitseks. Äriühing ei tohi võlausaldajate vara arvelt lõputult tegutseda, sestap on omakapitali alammäära nõutavus vajalik. Kui miinimumkapitali nõuet ei ole, siis ei võta osanikud oma ettevõtmist tõsiselt. Eesti ettevõtluskultuur ei ole näidiseks toodud riikidega võrreldaval tasemel. Sissemakseta äriühingud on oluliseks probleemide allikaks pankrotimenetluses. Osakapitali peaks ka ikka teatud aja jooksul ära tasuma. Kehtiva pankrotiseaduse § 29 lg 9 sätestab: “Kui osäühingu puhul, mis on asutatud sissemakseid tegemata, lõpetab kohus käesoleva paragrahvi kohaselt menetluse pankrotti välja kuulutamata raugemise tõttu ning kohus on jätnud ajutise halduri tasu ja kulutused pankrotivõlgniku kanda, on ajutisel halduril õigus nõuda osäühingu osanikult, kes ei ole täitnud sissemakse tegemise kohustust, tegemata sissemakse ulatuses tasu ja kulutuste hüvitamist, kui ajutisel halduril ei õnnestu oma nõuet rahuldada võlgniku muu vara arvelt.” Praktikas tähendab see, et sissemakseta ühingu osanikke on kas raske välja selgitada või ei ole nendelt vara puudumise vm põhjustel võimalik midagi tasu katteks nõuda.
4. Töörühma seisukohta, mille kohaselt ei omistata süütegu selle teo toimepannud juriidilise isikuga majanduslikult identsetele juriidilistele isikutele ehk karistusõiguslike tagajärgede üleminekut ühelt subjektilt teisele majandusliku identiteedi alusel. Leiame, et taoline karistusõiguslike tagajärgede üleminek peab säilima vähemasti oludes, kus majanduslikult identse juriidilise isiku omanik või tegelik kasusaaja on sama. Sellisel juhul ei ole põhjendatud eelistada majanduskäibe ja ettevõtlusvabaduse argumente, uue ühingu kaudu pannakse toime varasemate nõuete pahatahtlik täitmata jätmine ja vastutusest kõrvalehoidmine. Kindlasti vajavad sellise juhtumid igakordselt põhjalikumat uurimist.

5. Ettepanekut perioodilise riigilõivu kehtestamiseks (aastamaks), mis tagaks ühingu huvi enda registris püsimise vastu. Aastamaksu tasumatajätmise või ka aruannete esitamata jätmise pakutavaks tagajärjeks olev registreeringu peatamine, st ühingu paigutumine mittetegutsevaks ja kannete tegemise peatamine kuni lõivu tasumiseni või aruannete esitamiseni võib endaga kaasa tuua tehinguid, millel on teadmata õiguslikud ja materiaalsed tagajärjed. Pigem tuleks aruannete esitamata jätmise, puuduliku netovara või juhatuse puudumise tagajärjena ette nägema ühingu kiire sundlõpetamise. Aastamaksul ei ole võrreldes olemasolevate meetmetega tunnetatavalt motiveerivamat iseloomu.

Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja kutsekogu juhatus teeb täiendavad ettepanekud:

1. Ühinguõiguse revisjoni komisjoni fookuses peaksid olema ettevõtte lõpetamisega seotud teemad, ühinguga kontakteerumise ja kontaktisiku vastutuse teema (sh e-residentide riskide maandamine).
2. Märkimisväärseks probleemiks on, et kreditorid ei tea, mis nende deebitoriga toimub. Teabe leviku parandamiseks peaks olema võimalik tellida väljaandest Ametlikud Teadaanded enda e-postile iga konkreetse isikuga seonduv teade selle avaldamisel (näiteks deebitori sundlõpetamine, pankrot jne). Praegune variant, kus andmeid tuleb perioodiliselt käsitsi otsida, ei ole piisav.

Lugupidamisega

/digitaalselt allkirjastatud/

Terje Eipre

Kutsekogu juhatuse esimees